

Buurtbijeenkomst KVL-gedenknaald

– 16 mei 2019

“Wat kunnen we doen voor de KVL-gedenknaald?” Dat was het onderwerp van de buurt-bijeenkomst die BOEi op 16 mei 2019 organiseerde in de Keuken van Leer voor betrokkenen en omwonenden van KVL leerfabriek in Oosterwijk.

De gedenknaald staat sinds jaar en dag aan de rechterzijde van het voormalig hoofdgebouw van de leerfabriek aan de Almystraat, Oosterwijk. De naald is in 1941 door het personeel aangeboden aan de directeur van de fabriek en is nu een rijksmonument. Ze is gemaakt van tufsteen door de Tilburgse beeldhouwer Toon van de Wiel en door deze materiaalkeuze zeer kwetsbaar. Als er niets gebeurt, zal de naald onder de weersinvloeden langzaam afbrokkelen. Daarom is ze vorig jaar door BOEi tijdelijk ingepakt in bouwschermen en plastic. Geen gezicht, maar voor nu even beter dan niks.

Bijeenkomst

De inzet was een open uitwisseling over wat er leeft in de gemeenschap, uit te nodigen tot meedenken en laten zien wat BOEi al heeft ondernomen om de naald te behouden. De primaire vraag die daaraan vooraf gaat is natuurlijk wel of de gemeenschap de gedachte deelt dat de naald behouden moet blijven...

Er kwamen vijf mensen opdagen waaronder twee mensen van Heemkundekring "De Kleine Meijerij", een omwonende uit de Lakfabriek, iemand van Polimeks, en een lid van de Vrienden van BOEi. Voor BOEi zelf waren Michiel Rohlof, Iris Vernooij en Jobbe Wijnen aanwezig. De geringe lokale opkomst leidde uiteraard tot de vraag aan de zaal of de naald eigenlijk wel leeft onder de bevolking. Volgens de aanwezigen was dat wel degelijk zo, maar moet de opkomst verklaard worden uit het gegeven dat volksraadplegingen nu eenmaal nooit zo populair zijn. "Maar als je een besluit neemt, dan laten mensen zich vast ineens wel horen", voorspelde een van de bezoekers ons.

Waarde en behoud

Er werden presentaties gegeven door bouwkundige Iris Vernooij en historisch ingenieur Jobbe Wijnen over de naald, het belang en mogelijke oplossingen voor behoud. Bij de uitwisseling bleek dat de zaal unaniem vond *dat dit unieke beeldhouwwerk symbool staat voor de inzet die alle werknemers in de fabriek geleverd hebben en dat het daarom zeker behoud verdient.*

Met de zaal zijn opties voor dit behoud besproken. Het ging er daarbij om creatief te denken en opties niet direct te kwalificeren als beter, slechter of onhaalbaar.

Aan de orde kwamen onder andere:

1. De naald impregneren en op dezelfde plek laten staan.
2. Of laten staan en niet behandelen, waarmee we accepteren dat het een eindig kunstwerk is.
3. Plaatsen onder een 'glazen stolp' of een afdak dat verder verweer tegengaat.
4. Overbrengen naar een van de gebouwen, bijvoorbeeld het Atrium op het terrein.
5. 3D scannen en printen van het beeld en het origineel elders veiligstellen of opdelen.
6. Het binnen de huidige vorm opnieuw uithakken, zodat je als het ware een kleinere versie van het beeld overhoudt.

De meeste aanwezigen vonden behoud op de plek waar het nu staat de beste oplossing. Tegelijk was het nadeel van deze oplossing ook duidelijk: impregneren is inadequaat, omdat het geen echte, of zeer tijdelijke bescherming biedt. Een overkapping is duur en ingewikkeld door de hoogte van het beeld en het is daarom moeilijk iets te ontwerpen dat de omgeving niet ontsiert. Dan weegt het voordeel niet op tegen het nadeel.

Ander opties waren het beeld te verplaatsen naar een van de gebouwen. Deze optie is mogelijk, maar verplaatsen blijkt vooralsnog duur. Nog een optie is het demonteren en een replica terugplaatsen. Dat leek de aanwezigen ook wel een mogelijkheid, zolang er maar niet 'meerdere versies' van het beeld in de omgeving zijn. Een bezoeker suggereerde dat het dan een goed idee zou zijn het origineel uit elkaar te halen en de delen (de losse figuren) over de gebouwen te verdelen.

Wat meermalen naar voren kwam, was de vraag of het erg is als het beeld na verloop van tijd toch uit elkaar valt. "Wij vinden het nu belangrijk, maar of het iemand nog wat kan schelen over 50 jaar vraag ik me af", zei één van de Oisterwijkse gasten.

Afsluitend kunnen we stellen dat enerzijds behoud op de plek zelf de voorkeur heeft, en anderzijds er geen harde bezwaren waren bij de besproken andere opties. Wat dat betreft ligt dus ook alles open.

Conclusie en afspraken

Er zijn op deze bijeenkomst geen harde afspraken gemaakt over wat er nu moet gebeuren. Dat is nog niet aan de orde. Het is belangrijk om te weten wat er leeft en daar kunnen we nu verder op voortbouwen. Wel zou het goed zijn als nog meer Oisterwijkers zich over de naald zouden uitspreken en de aanwezigen gaven aan zich daar met hun vereniging / organisatie ook voor in te kunnen zetten.

Vooralsnog hebben we vooral afgesproken dat dit verslag wordt gestuurd naar alle aanwezigen en ook online beschikbaar komt. BOEi zal intussen bekijken welke stappen we toch nu al kunnen nemen. Daar berichten we binnenkort over. Na de zomer zullen opnieuw bericht laten rondgaan over de stand van zaken.

Het gesprek houdt ondertussen niet op. Heeft u een mening over de gedenknaald? Schroom van niet hieronder te reageren of contact met ons op te nemen.

Over BOEi

BOEi is een maatschappelijke onderneming gericht op herbestemming van industrieel, agrarisch en religieus erfgoed. De organisatie, voluit de Nationale Maatschappij tot Restaureren & Herbestemmen van Cultureel Erfgoed, richt zich op het ontsluiten van Nederlands erfgoed voor burgers en het ontsluiten en doorgeven van haar verhalen aan navolgende generaties in Nederland. Restauratie en herbestemming gebeurt met oog voor authenticiteit, duurzaamheid, kwaliteit en innovatie. Zie ook www.boei.nl voor onze missie, projecten en aandeelhouders.

Voor meer informatie:

Jobbe Wijnen, Historisch Ingenieur | BOEi

T. 033 760 0814

E. kj.wijnen@BOEi.nl

Communicatie BOEi : E communicatie@boei.nl

Projecten van BOEi worden mede mogelijk gemaakt door:

BankGiroLoterij
WIN MEER, BELEEF MEER